

“วัยแสบสาแหรกขาด”:
ภาพสะท้อนปัญหาเด็กและเยาวชนในสังคมร่วมสมัย

“Broken”: A Reflection of Children and Adolescence Problems
in Contemporary Society

กิตติชัย พินโน (Kittichai Pinno)*

บทคัดย่อ

นวนิยายเป็นงานเขียนที่มุ่งสร้างความบันเทิงเป็นสำคัญ แต่บางเรื่องก็ให้คุณค่าทางความรู้ความคิดด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนวนิยายที่สะท้อนภาพสังคม **วัยแสบสาแหรกขาด** เป็นนวนิยายที่นำประเด็นเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนมาสร้างสรรค์ได้อย่างน่าสนใจ นอกจากนำเสนอปัญหาความบกพร่องของครอบครัวในหลากหลายรูปแบบแล้ว ยังตีแผ่ปัญหาของเด็กและเยาวชนที่มีพื้นฐานมาจากครอบครัวได้อย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา ทั้งยังพยายามสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาโดยอาศัยความรู้ด้านจิตวิทยาอธิบายตลอดจนชี้แนะแนวทางที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหายังยืนต่อไป บทความนี้มุ่งศึกษานวนิยายเรื่องดังกล่าวทั้งในแง่เนื้อหาและคุณค่าเพื่อแสดงให้เห็นว่า **วัยแสบสาแหรกขาด** มิได้เป็นเพียงนวนิยายที่สะท้อนภาพสังคมร่วมสมัยเท่านั้น แต่ยังเป็นนวนิยายที่ชี้แนะสังคมไปพร้อมกันด้วย

คำสำคัญ : วัยแสบสาแหรกขาด, ภาพสะท้อนสังคม, ปัญหาเด็กและเยาวชน, ปัญหาครอบครัว, นวนิยาย

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร,

E-mail: a.kittichai@gmail.com

Assistant professor, Department of Oriental Languages, Faculty of Archaeology, Silpakorn University.

Abstract

Novel is a literary work aiming at entertainment. However, some novels, especially those that reflect social conditions, have knowledge value. *Broken* is a novel that creatively and interestingly points out children and adolescence issues. It not only presents various problems of family defects, but also overtly and straightforwardly exposes family-based problems of children and adolescence. Psychological knowledge is used in this novel to explain the root cause of the problems to make readers have a correct understanding of them and to give guidelines for sustainable problem solving. This article aims to study the content and value of the novel, *Broken*, in order to show that it is not only a novel that reflects the contemporary society, but it also navigates the society.

Keywords: *Broken*, social reflection, children and adolescence problems, family problems, novel

บทนำ

วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น สังคมเป็นอย่างไร วรรณกรรมก็ถ่ายทอดและสะท้อนความเป็นไปออกมาเช่นนั้น ไม่ว่าจะเป็นในด้านเรื่องราว เหตุการณ์ ความคิดความเชื่อ ค่านิยม หรือการเปลี่ยนแปลงอื่นใดในสังคม เหตุที่เป็นเช่นนั้นก็เนื่องจากการสร้างสรรค์วรรณกรรม ผู้ประพันธ์มีสถานภาพ 3 ลักษณะ ได้แก่ เป็นนักประพันธ์ เป็นสมาชิกของสังคมในยุคสมัยนั้น และเป็นพลเมืองของประเทศ ดังที่ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ กล่าวไว้ว่า

[...] กวีถึงจะคนเดียวก็เปรียบเหมือนสามคน คือนอกจากเป็นนักประพันธ์ช่างแต่งหนังสือแล้ว ยังเป็นหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนั้นสมัยนั้น และเป็นพลเมืองอีกด้วย เนื่องจากเหตุนี้ นอกจากจะต้องสังวรในอาชีพประพันธ์ของตนในฐานะที่เป็นกวีแล้ว ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของคนสมัยนั้นก็ย่อมจะทำเอาหูไปนาเอาตาไปไร่เสียกับเหตุการณ์ที่ตนเห็นดำตาประจักษ์อยู่แก่ใจหาได้ไม่ และในฐานะที่เป็นพลเมืองอีกเล่าก็จำต้องใส่ใจในเหตุการณ์บ้านเมือง ความเคลื่อนไหวของประเทศชาติ ตลอดจนของชั้นและอาชีพที่ตนเป็นหน่วยหนึ่งอีกด้วย [...]

(วิทย์ ศิวะศรียานนท์, 2544: 196-197)

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ประพันธ์จึงไม่อาจหลุดพ้นจากอิทธิพลของสังคมและสิ่งแวดล้อมไปได้ แม้จะพยายามหลบหลีกเพียงใด “ความคิด ความเห็น ความรู้สึกที่ตนมีอยู่เป็นส่วนร่วมกับคนร่วมสมัยก็ไม่วายที่จะแพร่พรายออกมา” (วิทย์ ศิวะศรียานนท์, 2544: 197) สิ่งที่น่าเสนอในวรรณกรรมโดยทั่วไปเป็นสิ่งที่ผู้ประพันธ์พบเห็น ได้ยินได้ฟัง หรือรับรู้มาไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เช่น ในช่วงเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ

เกิดภัยธรรมชาติ เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม หรือปัญหาอื่นใด วรรณกรรมก็มักนำเสนอและสะท้อนปัญหาเหล่านั้นไว้ด้วย

ปัญหาสังคมที่ผู้ประพันธ์นำมาเป็นเนื้อหาในวรรณกรรมมีได้หลากหลาย เช่น ปัญหาครอบครัว การศึกษา เศรษฐกิจ การคมนาคม ความเสื่อมถอยทางศีลธรรม อาชญากรรมและยาเสพติด ฯลฯ อย่างไรก็ตามแม้ในวรรณกรรม การสร้างฉาก สร้างเรื่อง หรือสร้างเหตุการณ์ ผู้ประพันธ์จะนำข้อมูลจากสิ่งที่มีอยู่ในสังคม และสิ่งแวดล้อมมาใช้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าวรรณกรรมเสนอภาพความจริงแท้ของสังคมเสมอไป เพราะวรรณกรรมไม่ได้นำเสนอเรื่องราวอย่างตรงไปตรงมาตามที่ปรากฏในโลกแห่งความเป็นจริงเท่านั้น แต่ยังมีความคิด มุมมอง ค่านิยม ทศนคติ และจินตนาการของผู้ประพันธ์รวมอยู่ด้วย (กิตติชัย พิณโน, 2560: 17-18) วรรณกรรมจึงเป็นเพียงการจำลองภาพชีวิตมนุษย์และสังคมเท่านั้น ด้วยเหตุนี้การศึกษาความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับสังคมจึงเป็นการศึกษาภาพสะท้อน “*ความสมจริง*” มิใช่ภาพ “*ความจริง*” ของสังคม (ยุรฉัตร บุญสนิท, 2554: 12)

บทความนี้จะกล่าวถึงนวนิยายเรื่อง **วัยแสบสาแหรกขาด** ของณัฐยา ศิรกรวิไล ในประเด็นการนำเสนอปัญหาเด็กและเยาวชนในสังคมไทย รวมทั้งคุณค่าที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้ด้วย

ภูมิหลังการประพันธ์

วัยแสบสาแหรกขาด เป็นนวนิยายของณัฐยา ศิรกรวิไล นักเขียนบทละครโทรทัศน์ผู้มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี และมีผลงานการเขียนบทละครโทรทัศน์มาแล้วกว่า 30 เรื่อง **วัยแสบสาแหรกขาด** เป็นผลงานเรื่องแรกที่เผยแพร่ทั้งในรูปแบบละครโทรทัศน์และนวนิยายพร้อมกันในพ.ศ. 2559 เนื้อหาของนวนิยายแบ่งเป็น “CHAPTER” รวม 38 ตอน กับ “EPILOGUE” ซึ่งเป็นบทสรุปอีก 1 ตอน มีโครงเรื่องหลัก (main plot) 1 โครงเรื่อง เป็นเรื่องราวของตัวเอก คือทรายทิพย์กับชวนากร และโครงเรื่องรอง (sub-plot) 5 โครงเรื่อง เป็นปัญหาของเด็กและเยาวชน 5 คนในโรงเรียนเปี่ยมคุณศึกษา

เนื้อเรื่องกล่าวถึงทรายทิพย์ นักศึกษาปริญญาโทคณะจิตวิทยา เธอเข้ามาเป็นที่ปรึกษาด้านจิตวิทยาในโครงการ “ผูกสาแหรก” ของโรงเรียนเปี่ยมคุณศึกษา โดยมีชวนากร รองผู้อำนวยการเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ เธอช่วยแก้ไขปัญหให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รวม 5 คน ได้แก่ ญาธิป ดั่งใจ เมษา มงกุฎแก้ว และถวยชัย แม้แต่ละคนจะมีปัญหาแตกต่างกัน แต่จุดเริ่มต้นของปัญหาล้วนเกิดจากความไม่สมบูรณ์พร้อมของครอบครัวทั้งสิ้น

ก่อนพิมพ์เผยแพร่เป็นนวนิยาย จุดมุ่งหมายแรกเริ่มของเรื่อง **วัยแสบสาแหรกขาด** คือเขียนขึ้นเพื่อเป็นบทละครโทรทัศน์แนวจิตวิทยาวัยรุ่น ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 มีผู้เขียนบทรวม 5 คน และมีผู้ช่วยอีก 1 คน ดังที่ ณัฐยา ศิรกรวิไล กล่าวไว้ใน “คำนำนักเขียน” ถึงกระบวนการเขียนและขั้นตอนการทำงานว่า

[...] บทละครเรื่องนี้เราเขียนกันห้าคน และมีผู้ช่วยประจำทีมอีกหนึ่งคน เราต้องเริ่มตั้งแต่หาข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักจิตวิทยาทั้งในประเทศไทยและเพื่อนที่เป็นนักจิตวิทยาอยู่ต่างประเทศ หลังจากได้ข้อมูลแล้ว เราจึงเริ่มลงมือเขียนบท [...] ดิฉันปรับ แก่ เกลา จนทุกตอนออกมาเหมือนเขียนจากคนคนเดียว จากนั้นจึงส่งให้คุณเกศณี ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาอยู่ที่แคนาดา อ่านตรวจทานเพื่อความถูกต้องของข้อมูล ก่อนจะส่งให้คุณเอนผู้จัดละคร [...]

(คำนำนักเขียน)

จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่านวนิยายเรื่องนี้สำหรับผู้ประพันธ์แล้วถือเป็น “*ความท้าทายขั้นสูงสุด*” (คำนำนักเขียน) เพราะเป็นแนวการเขียนที่ผู้ประพันธ์ไม่เคยเขียนมาก่อน คือแนวจิตวิทยาวัยรุ่นซึ่งต้องสร้างคำถามและหาคำตอบให้แก่เหตุผลทั้งหลายอย่างรอบด้าน จึงต้องค้นคว้าข้อมูลอย่างละเอียดและต้องตรวจสอบข้อมูลอย่างถี่ถ้วน ส่วนในการนำบทละครโทรทัศน์มาปรับเป็นนวนิยายนั้น ณิชฎิยา ศิริกรวิไล กล่าวว่า “*ได้รับความช่วยเหลือจากคุณยุ้ย-กุลทรัพย์ เอี่ยมจิตกุล ที่เข้ามาแปลงร่างจากบทละครโทรทัศน์เป็นนิยายเล่มนี้ โดยยังคงไว้ซึ่งหัวใจและจิตวิญญาณของความเป็นวัยแสบๆ อย่างครบถ้วน*” (คำนำนักเขียน)

ปัญหาของพ่อแม่: จุดเริ่มต้นปัญหาของลูก

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของสังคม เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสมาชิกและอบรมเลี้ยงดูสมาชิกเหล่านั้นให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ อย่างไรก็ตามมิใช่ว่าทุกครอบครัวจะทำได้เช่นนั้น ในการอยู่ร่วมกันย่อมเป็นธรรมดาที่จะเกิดปัญหาความไม่เข้าใจกัน การทะเลาะเบาะแว้งกันจนเกิดเป็นความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อสมาชิกอื่นในครอบครัว หากปัญหานั้นไม่ได้รับการแก้ไขก็อาจลุกลามจนเป็นปัญหาสังคมต่อไปได้ด้วย ครอบครัวที่มีสมาชิกเป็นเด็กหรือเยาวชน ความขัดแย้งของพ่อแม่ย่อมส่งผลกระทบต่อลูกด้วย เมื่อความสัมพันธ์ของคูชีวิตเกิดความริ้วรานหรือความไม่ลงรอยกัน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากพฤติกรรมหรือการปฏิบัติตัวที่ต่างกัน ทศนคติที่ไม่ตรงกัน การไม่ซื่อสัตย์ต่อกัน ฯลฯ จนนำไปสู่การตัดสินใจหย่าร้าง แยกทางกัน หรือแยกกันอยู่ ความล้มเหลวในชีวิตคู่ของพ่อแม่ย่อมส่งผลกระทบต่อลูกอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เมื่อสัมพันธ์ภาพในครอบครัวเปลี่ยนไป ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันจึงไม่เหมือนเดิม การปรับตัวเพื่อให้อยู่ร่วมกันในสถานภาพใหม่จึงมีความสำคัญ แต่สำหรับเด็กและเยาวชน การปรับตัวนั้นมีไม่เรื่องง่าย ยิ่งพ่อแม่ให้ความสำคัญกับเรื่องของตนเองจนละเลยหรือละทิ้งบทบาทหน้าที่ที่พึงมีต่อลูกปัญหาก็จะยิ่งขยายวงกว้างออกไป

นวนิยายเรื่อง *วัยแสบสาแหรกขาด* มุ่งนำเสนอปัญหาครอบครัวทั้งเรื่องการหย่าร้าง การแยกกันอยู่ และการมีภรรยาหลายคนซึ่งล้วนแต่เป็นความไม่สมบูรณ์พร้อมของครอบครัวที่ส่งผลกระทบต่อลูกกลายเป็นปัญหาของลูกในหลากหลายรูปแบบ ปัญหาเหล่านั้นบอกเล่าผ่านเรื่องราวของเด็กและเยาวชน 5 คนจาก 5 ครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวของจักรินทร์กับตรีทิพย์ ครอบครัวของภูทองกับตุลฤทัย ครอบครัวของชัยภูมิกับนวลสรานุญ ครอบครัวของฉัตรกับพีรดา และครอบครัวของยอดยุทธกับเป็นสุข

1. ครอบครัวของจักรินทร์กับตรีทิพย์

จักรินทร์เป็นนักธุรกิจค้าขาย เป็นคนเจ้าชู้ เขาต้องการหย่ากับตรีทิพย์ แต่ตรีทิพย์ไม่ยินยอม ทั้งสองจึงตกลงแยกกันอยู่ โดยลูกสาวคือญาธิป (ปิ๊กปิ๊ก) อยู่ในความดูแลของมารดา แม้จะสิ้นรักกันแล้ว แต่ตรีทิพย์ก็ยังกระวนกระวายอื่นที่เข้ามาในชีวิตของจักรินทร์เพราะถือสิทธิ์ว่ายังครอบครองทะเบียนสมรสอยู่ ทั้งจักรินทร์และตรีทิพย์ต่างสนใจแต่เรื่องของตนเองจนละเลยปิ๊กปิ๊ก นอกจากนี้ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนลูกแล้ว ยังไม่สนใจความเป็นไปใดๆ ของลูกด้วย ปล่อยให้หน้าที่เลี้ยงดูปิ๊กปิ๊กเป็นของพี่เลี้ยงชื่อดอกแค ปิ๊กปิ๊กจึงมีนิสัยลัทธิขโมยตามพฤติกรรมและคำสั่งสอนของพี่เลี้ยง

2. ครอบครัวของภูทองกับดุจฤทัย

ภูทองเป็นเจ้าของผับ ส่วนดุจฤทัยเป็นหนึ่งในคณะกรรมการผู้ปกครองโรงเรียนเปี่ยมคุณศึกษา ภูทองพูดปดเป็นนิสัย ส่วนดุจฤทัยเป็นคนเจ้าระเบียบ มีนิสัยจู้จี้จุกจิกทุกเรื่อง ทั้งสองมักทะเลาะกันเสมอและต่างฝ่ายต่างไม่ยอมรับเมื่อตนทำผิด กลับโทษว่าเป็นความผิดของอีกฝ่าย เมื่อภูทองกับดุจฤทัยแยกทางกันและแยกกันอยู่ ลูกชายคือตังใจ (ไซกุน, โซ) ยังคงอยู่ในความดูแลร่วมกันของพ่อแม่ ทั้งสองตกลงผลัดเปลี่ยนกันดูแลลูก ไซกุนเลียนแบบพฤติกรรมโกหกจากพ่อจนติดเป็นนิสัยไปด้วย

3. ครอบครัวของชัยภูมิกับนวนสรานู

ชัยภูมิเป็นเศรษฐีเจ้าของบริษัทแห่งหนึ่ง ส่วนนวนสรานูเคยเป็นเลขานุการของชัยภูมิและถูกข่มเหงจนตั้งครรภ์ เธอต้องตกอยู่ในสถานะภรรยาหน้าและไม่มีปมในใจมานานับแต่นั้น นวนสรานูยึดธรรมะเป็นที่พึ่งและพยายามหลีกเลี่ยงหนีความเป็นจริงที่ต้องเผชิญ ส่วนลูกคือเมษา (ตังเม, เม) อยู่ในความดูแลของนวนสรานู ตังเมมักถูกบิดากดดันด้วยการเปรียบเทียบกับลูกๆ ของภรรยาหลวง และถูกภรรยาหลวงกับลูกๆ พูดเสียดสี เยาะเย้ย และแสดงความรังเกียจว่าเป็นลูกภรรยาหน้า ส่วนนวนสรานูเองก็ไม่อาจเป็นที่พึ่งพิงทางใจให้ลูกได้ ตังเมจึงระบายความอัดอั้นตันใจด้วยการทำร้ายตัวเองอยู่เสมอ

4. ครอบครัวของฉัตรกับพีรดา

ฉัตรกับพีรดาแต่งงานและอยู่กินกันจนมีลูกสาวชื่อบุญกแก้ว (มินนี่) ต่อมาพีรดารู้ว่าฉัตรเป็นชายรักชาย จึงขอหย่า และกีดกันไม่ให้ฉัตรมาข้องเกี่ยวกับมินนี่อีก พีรดากล่าวหาฉัตรว่าเป็นคนวิปริตผิดเพศ ทั้งยังสอนลูกให้รังเกียจบิดาด้วย พีรดาผลักดันให้มินนี่ได้เป็นนักแสดงเช่นเดียวกับตนและส่งเสริมให้มินนี่เป็นคนหลงตัวด้วยภาระและหน้าที่การงานที่ต่างฝ่ายต่างต้องรับผิดชอบทำให้แต่ละคนต้องห่างเหินกันไป มินนี่จึงไม่รู้สึกผูกพันกับบิดา ทั้งยังไม่มีเพื่อนแท้จึงเลือกที่จะใช้ชีวิตด้วยการเสพติดสื่อสังคมออนไลน์รูปแบบต่างๆ ในที่สุดมินนี่ก็ถูกเพื่อนสนิทที่คิดอิจฉากล่าวร้ายและทำให้เสื่อมเสียผ่านสื่อสังคมออนไลน์เหล่านั้น ต่อมามินนี่ถูกเคนจินนักแสดงหนุ่มล่อลวงให้ถ่ายภาพเปลือย ในที่สุดภาพนั้นก็เผยแพร่ไปตามสื่อต่างๆ

5. ครอบครัวของยอดยุทธกับเป็นสุข

ยอดยุทธเป็นเจ้าของกิจการโรงหล่อเหล็ก มีนิสัยก้าวร้าว ชอบใช้ความรุนแรง เป็นสุขผู้เป็นภรรยาทนถูกทำร้ายร่างกายไม่ได้ ในที่สุดจึงต้องหย่าร้างกัน ครอบครัวนี้มีลูก 2 คน คนหนึ่งเป็นชายชื่อถวยชัย (หวาย) อีกคนเป็นหญิงชื่อลูกหว่า หวายเป็นคนใจอยู่กับบิดาเพราะเป็นห่วงที่บิดาต้องอยู่เพียงลำพัง ส่วนลูกหว่าอยู่ในความดูแลของมารดา หลังจากบิดามารดาแยกทางกันหวายเริ่มเป็นเด็กเจ็บขริ้ม ไม่ค่อยพูด เขาซึมซับและเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงจากบิดามากขึ้นเป็นลำดับ ทั้งยังแก้ปัญหาทุกอย่างด้วยการใช้กำลัง

จะเห็นได้ว่าปัญหาของเด็กและเยาวชนทั้งหลายล้วนมีจุดเริ่มต้นจากปัญหาของบิดามารดาทั้งสิ้น ดังนั้น การแก้ไขปัญหาก็ไม่ใช่เพียงให้คำปรึกษาแก่เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงเท่านั้น หากแต่ยัง ต้องให้คำปรึกษาบิดามารดาของกลุ่มเป้าหมายด้วย อย่างไรก็ตามการแก้ไขปัญหามีใช้เพื่อให้บิดามารดากลับมา อยู่ร่วมกันดังเดิม แต่เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ปกป้อง และควบคุมไม่ให้เด็กและเยาวชนสร้างปัญหาให้ตัวเองหรือ กระทำคามผิดจนกลายเป็นปัญหาสังคม ด้วยเหตุนี้แม้บิดามารดาจะแยกกันอยู่ก็ไม่เป็นอุปสรรคต่อเด็กและ เยาวชน เพราะความรัก ความห่วงใย และความเอื้ออาทรต่อกันของคนในครอบครัวจะเป็นพลังเสริมสร้างความ เข้มแข็งและช่วยฟื้นฟูจิตใจของเด็กและเยาวชนได้

ห้าปัญหา ห้าตัวละคร: รูปแบบปัญหาและพฤติกรรมการแสดงออก

ปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนเป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปอยู่แล้วดังปรากฏเป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หรือสื่อสังคมออนไลน์ ปัญหาเหล่านั้นก็เช่นการติดเกม ความหลากหลายทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ ก่อนวัยอันควร ปัญหายาเสพติด การถูกรังแก ถูกรีดไถ หรือถูกกีดออกจากกลุ่ม ฯลฯ ปัญหาหลักที่นำเสนอ ในนวนิยายเรื่อง *วัยแสบสาแหรกขาด* มี 5 ปัญหา แต่ละปัญหาเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนแต่ละคน ดังนี้

1. ปัญหาการลักขโมย

ญาธิป หรือปิ๊กปิ๊ก เป็นนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ครอบครัวมีฐานะดี แต่มีพฤติกรรมชอบ ลักขโมย เช่น ขโมยของของเพื่อน ขโมยขนมและตุ๊กตากรวดาของครู ขโมยของในร้านสหกรณ์โรงเรียน ขโมยตุ๊กตาไม้แกะสลักในคอนโดมิเนียม ฯลฯ พฤติกรรมลักขโมยนี้ ปิ๊กปิ๊กเลียนแบบจากพฤติกรรมของ พี่เลี้ยงชื่อดอกแค ดอกแคเคยสอนปิ๊กปิ๊กด้วยว่า “ถ้าขโมยอะไรมาอีก ต้องให้แนบเนียน อย่าให้ใครจับได้” (หน้า 98)

เมื่อขโมยของมาแล้วปิ๊กปิ๊กกลับนำไปทิ้งหรือซ่อนไว้ เหตุที่ขโมยจึงมีใช้เพราะอยากได้สิ่งของเหล่านั้น แต่ส่วนหนึ่งเป็นเพราะต้องการให้ดอกแคไวใจและยอมรับ และอีกส่วนหนึ่งเพราะมีปมในใจ รู้สึกว่าหญิงอื่นเป็น ผู้แย่งความรักจากบิดาของตนไป ดังที่ปิ๊กปิ๊กให้คำจำกัดความคำว่า “เมียน้อย” ไว้ว่า “แปลว่า คนไม่ดี เป็นผู้หญิง ที่ชอบขโมยพ่อไป” (หน้า 97) ดังนั้นการลักขโมยของปิ๊กปิ๊กในอีกแง่หนึ่งจึงเป็นเพราะรู้สึกขาดความรัก ความอบอุ่น รู้สึกว่าตนถูกทอดทิ้ง ไม่ได้ได้รับความสนใจ เมื่อเห็นเพื่อนหรือคนอื่นได้รับความรักจากพ่อแม่หรือ อยู่ร่วมกับพ่อแม่อย่างมีความสุข ปิ๊กปิ๊กจึงรู้สึกอิจฉาและแสดงออกด้วยการลักขโมย เมื่อได้ขโมยแล้วปิ๊กปิ๊กจะรู้สึก “เหมือนสิ่งที่ขาดไปได้รับการทดแทนแล้ว” (หน้า 187)

ในทางจิตวิทยากล่าวได้ว่า พฤติกรรมของปิ๊กปิ๊กเป็นกลุ่มอาการอย่างหนึ่งของผู้ป่วย Kleptomania หรือ Kleptos กล่าวคือ เด็กจะขโมยของโดยไม่รู้ตัวว่ากำลังทำอะไรอยู่ สีหน้าและอารมณ์ของปิ๊กปิ๊กมิได้แสดงว่า อยากได้ของที่ขโมยมา ด้วยเหตุนี้จึงสรุปได้ว่าปิ๊กปิ๊ก “ไม่ได้ขาดของ [...] แต่แค่ขาดความอบอุ่น พอเคว้งคว้าง การขโมยก็เลยเป็นสิ่งเติมเต็มส่วนที่ขาดในใจโดยไม่รู้ตัว [...] เหมือนเวลาที่เราเครียด [...] แต่ละคนก็มีวิธีระบายออก แตกต่างกันไป บางคนเครียดแล้วตีผมตัวเอง ... กัดกราม ... กิน ... เกา ส่วนปิ๊กปิ๊กนั้น พอเครียดหรือขาด น่องจะ หยิบของของคนอื่น บางทีสิ่งที่ทำก็ไม่มีเหตุผลที่สัมพันธ์กันเลย” (หน้า 351)

2. ปัญหาการพูด

ตั้งใจ หรือโซกุน หรือโซ เป็นนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาเรื่องการพูด พฤติกรรมนี้เริ่มรุนแรงมากขึ้นนับแต่บิดามารดาแยกทางกัน เช่น โกหกแม่เรื่องการบ้าน เรื่องการเข้าพบครูเพื่อขอคำปรึกษา โกหกนักเลงที่มาทวงหนี้บิดาว่าบิดาตายแล้วเพราะถูกข่ม โทกเพื่อน ๆ เรื่องตนได้เรียนพิเศษ เรื่องพ่อเปิดร้านอาหารอยู่ต่างประเทศ พ่อเป็นนักบินอวกาศ ฯลฯ พฤติกรรมการโกหกนั้นส่วนหนึ่งเนื่องมาจากดุจผู้เป็นมารดา ดังที่เด็กชายเล่าให้ครูทรายทิพย์ฟังว่า “บางทีคุณแม่ก็อยากรู้ทุกอย่าง ถามโน่นถามนี่ พอบอกความจริง คุณแม่ก็โวยวาย ผมเลยต้องโกหกให้คุณแม่สบายใจ แต่พอจับได้ก็โกรธ บอกว่าผมชอบโกหก” (หน้า 66) อีกส่วนหนึ่งมาจากการเลียนแบบพฤติกรรมของภู่ทองผู้เป็นพ่อซึ่งมักโกหกดุจผู้และคนอื่นๆ อยู่เสมอเพื่อให้ตนพ้นจากปัญหาเฉพาะหน้า

นอกจากนั้นในบางครั้งเมื่อพูดความจริงกลับเป็นเหตุให้พ่อแม่ทะเลาะกัน โซกุนก็ยังมั่นใจว่าตนไม่ควรพูดความจริง ดังเช่นตอนหนึ่งเมื่อดุจผู้ให้โซกุนเล่าเรื่องที่ครูทรายทิพย์ไปพบภู่ทอง โซกุนตอบตามความเป็นจริงว่า “ดีครับ พ่อคุยกับครูทรายสนุกมากครับ” (หน้า 158) ดุจผู้เข้าใจว่าภู่ทองบอกลูกให้โกหกตน ทั้งยังรู้สึกแค้นใจที่ภู่ทองคุยกับทรายทิพย์ด้วยดี ไม่เหมือนเช่นที่คุยกับตน ดุจผู้จึงโทรศัพท์ไปต่อว่าและทะเลาะกับภู่ทอง โซกุนเห็นดังนั้นก็ได้แต่โทษตัวเองว่าเป็นผู้ทำให้พ่อแม่ทะเลาะกันดังคำพูดที่ว่า “ถ้าโกหกไป พ่อกับแม่คงไม่ทะเลาะกัน ถ้าพูดสิ่งที่ทุกคนอยากได้ยิน แม่จะโกหกก็ไม่เป็นไร เพราะมันทำให้ทุกคนสบายใจ ทุกคนจะรู้สึกดี และทุกคนก็จะรักเรา” (หน้า 158)

ปมปัญหาในใจของโซกุนแสดงออกอย่างชัดเจนเมื่อทรายทิพย์ขอให้โซกุนวาดภาพ ภาพนั้นมีลักษณะดังบทบรรยายต่อไปนี้

[...] โซกุนวาดภาพบ้านอย่างเดียว ไม่มีอย่างอื่นประกอบเลย [...] ส่วนรูปคน โซกุนวาดโดยเริ่มจากหัวก่อน เป็นคนที่มีศีรษะใหญ่ บ่าเป็นเส้นโค้งๆ มนๆ ลำตัวบางๆ คนตัวเล็ก ยืนอยู่นอกบ้าน จากนั้นเขาวาดรูปคนตัวสูงกว่าคนแรกยืนอยู่ข้างๆ กัน และอีกคนตัวโตที่สุด ยืนอยู่ห่างออกไป [...] โซกุนชี้รูปคนตัวเล็กกับคนตัวสูงที่ยืนอยู่ข้างกัน แล้วบอกว่าคือโซกับพ่อ ก่อนจะปรายตามองรูปคนตัวใหญ่ที่ยืนห่างออกไป แล้วบอกว่าคนนี้เป็นแม่

(หน้า 87-88)

จากภาพวาดทำให้เห็นความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวอย่างชัดเจนว่าโซกุนรู้สึกใกล้ชิดกับบิดามากกว่ามารดา ดังนั้นเมื่อได้อยู่กับพ่อ โซกุนจึงรู้สึกที่ว่าตน “สามารถเล่นได้อย่างอิสระ เป็นตัวของตัวเอง” (หน้า 265) อาจกล่าวได้ว่าอาการโกหกของโซกุนเป็นพฤติกรรมการเอาตัวรอดจากการคาดคั้นและการจับผิดของมารดาตามอย่างที่ว่าทำให้เห็นอยู่เป็นประจำ

3. ปัญหาการทำร้ายร่างกายตัวเอง

เมษา หรือตังเม หรือเม เป็นนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาเรื่องการทำร้ายร่างกายตัวเอง แม้บิดามารดาจะอยู่ด้วยกัน แต่มารดาก็อยู่ในฐานะภรรยาหย่า ครอบครัวของตังเมจึงไม่สมบูรณ์ อีกทั้งบิดายังมักเปรียบเทียบตังเมกับพี่ๆ ที่เกิดกับภรรยาหลวงด้วยตังเช่น “ลือตังใจเรียนให้มันดีหน่อยสิ เฮียกับเจ้ที่บ้านใหญ่เค้าเรียนเก่งมากรู้มัย ปีที่แล้วเจ้ลือกก็สอบตรงเข้าทันตะได้ ปีนี้อาเฮียก็จะเข้าวิศวะ ลือมัวแต่มานั่งวาดรูปไร้สาระแบบนี้ จะไปสู้สองคนนั้นเค้าได้ยังงี้” (หน้า 76) เป็นเหตุให้ตังเมรู้สึกกดดันและรู้สึกอยู่เสมอว่าตัวเองต่ำต้อยด้อยกว่าผู้อื่น

นอกจากนั้นครอบครัวทางฝั่งภรรยาหลวงยังมักดูถูกดูแคลนและหัวเราะเยาะตังเมอยู่เสมอ เช่น วันหนึ่งระหว่างรับประทานอาหารที่บ้านของบ๊วยภรรยาหลวง ตังเมถูกบ๊วยซึ่งเป็นแม่ใหญ่กระแนะกระแหว่า “กินเข้าไปสิ มองอะไร อยู่บ้านโน้นแม่เธอไม่ค่อยซื้อให้กินหรือไง เลยกินไม่เป็น” (หน้า 77) และถูกลูกสาวของบ๊วยประชดประชันลามไปถึงมารดาว่า “หรือว่าถนัดล็กกินขโมยกินเหมือนแม่เธอ” (หน้า 78) ทั้งยังถูกกล่าวหาว่าเป็นบ้าด้วย ตังเมไม่อาจตอบโต้ได้ จึงอยู่ในภาวะเก็บกด และเมื่อถูกกระทำซ้ำแล้วซ้ำอีกจึงแสดงออกด้วยการระเบิดอารมณ์เป็นคำพูดหรือการทำร้ายตัวเอง เช่น “เมเป็นลูกคนเดียว มีแม่คนเดียว ไม่มีเจ้ ไม่มีเฮีย ไม่มีแม่ใหญ่ เข้าใจไหม” (หน้า 76) และ “ตังเมน้ำตาไหล เธอร้องไห้แต่ไม่รู้สิเจ็บแผลแม่แต่น้อย เธอกรีดข้อมือไปจนผิวเริ่มแดง แดง ปริ เลือดไหลซิบๆ ออกมา และปากแผลเริ่มเปิดอ้าขึ้นเรื่อยๆ [...] ยิ่งคิดถึง เมษาก็ยิ่งกรีดตัวเองลึกลงไป ... ลึกลงไป เด็กหญิงคิดว่ามันจะทำให้เธอลืมทุกอย่างได้” (หน้า 77-78)

จะเห็นได้ว่าจิตใจของตังเมบอบช้ำยิ่งนัก ความเจ็บปวดในใจนั้นหนักหนายิ่งกว่าความเจ็บปวดทางกาย ความน้อยเนื้อต่ำใจที่เกิดเป็นลูกภรรยาหย่า เป็นลูกที่พ่อแม่ไม่รักเพราะเป็นเพียง “ลูกบ้านเล็ก” แม่ไม่เอาใจใส่เพราะจมอยู่กับความทุกข์ของตัวเองและยอมสามีในทุกเรื่อง ตังเมถึงกับตัดพ้อว่า “แม่อีกห่วงแต่ความรู้สึกของพ่อ มีใครสนใจความรู้สึกของเมบ้าง! รู้มัยว่าเมก็มีความรู้สึกเหมือนกัน” (หน้า 148) ตังเมยังตั้งใจแน่วแน่ว่า “จะไม่ยอมเหมือนที่แม่ยอมทำตามพ่อมาตลอด เมจะไม่เป็นเหมือนแม่” (หน้า 160) เมื่อรู้สึกท้อแท้ไร้ค่า การทำร้ายร่างกายตัวเองจึงเป็นสิ่งเดียวที่ทำให้ตังเมรู้ว่าตัวเองยังมีตัวตนอยู่

ในทางจิตวิทยากล่าวได้ว่าพฤติกรรมของตังเมเป็นกลุ่มอาการอย่างหนึ่งของผู้ป่วย Deliberate Self-Harm หรือ DSH ซึ่งเกิดขึ้นจากการถูกทำร้ายจิตใจอย่างรุนแรง แต่ไม่รู้วิธีบรรเทาความเจ็บปวดในใจจึงเลือกระบายออกกับร่างกายตนเอง เพราะคิดว่าความเจ็บปวดทางกายจะทำให้ลืมความเจ็บปวดทางใจไปได้ ในนวนิยายเรื่อง *วัยแสบสาแหกรขาด* กล่าวถึงเด็กและเยาวชนที่มีอาการ DSH ไว้ว่าการทำร้ายตนเองนั้น “ไม่ได้ทำเพื่อเรียกร้องความสนใจ ไม่ใช่ทำตามแฟชั่น รอยแผลมักจะอยู่ในจุดที่มองเห็นได้ยาก เช่น ข้อมือด้านใน ใต้ท้องแขน หน้าขา หรือข้อเท้า [...] คนที่ทำให้เค้าเสียใจอาจจะจะเป็นพ่อ แม่ เพื่อน หรือคนรัก แต่เค้าทำร้ายคนเหล่านั้นไม่ได้ สุดท้ายจึงทำร้ายตัวเอง ถ้าไม่รีบปรับพฤติกรรมอาจจะลามไปเป็นการฆ่าตัวตาย” (หน้า 103-104)

4. ปัญหาการเสพติดสื่อสังคมออนไลน์

มงกุฎแก้ว หรือมินนี่ หรือมิน เป็นนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เธอเป็น “เน็ตไอดอล” มาตั้งแต่อายุ 12 ปี ขณะการประกวดได้เป็น “มิสไฮสกูล” จนกระทั่งได้เป็นดาราดังจากแรงผลักดันของมารดาซึ่งเป็นนักแสดงผู้มีชื่อเสียง มินนี่เป็นคนหลงตัวเองดังบทบรรยายตอนหนึ่งว่า “มินนี่ส่องกระจกตามคำแนะนำของมารดา แล้วสีหน้าก็ค่อยๆ ดีขึ้นเมื่อเห็นความสวยงามของตัวเอง” (หน้า 24) และ “ไม่ว่าจะเป็นบนโต๊ะเขียนหนังสือ โต๊ะเครื่องแป้ง หัวเตียง หรือแม้กระทั่งในห้องน้ำ ก็มีรูปของมินนี่ใส่กรอบวางอยู่เต็มไปหมด” (หน้า 24) มินนี่ “ชอบที่ได้เห็นตัวเองสวยน่ารัก มีผู้คนชื่นชอบ” (หน้า 24) กล่าวได้ว่าเหตุที่มินนี่เป็นคนหลงตัวเองนั้นก็เพราะมารดาเป็นผู้ส่งเสริม

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของมินนี่คือเสพติดสื่อสังคมออนไลน์อย่างหนักถึงขนาด “กินข้าว เข้าห้องน้ำ ผนตก หมาเห่า ก็ต้องบอกให้โลกรู้” (หน้า 25) ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการเลียนแบบพฤติกรรมของมารดาตั้งที่มินนี่กล่าวว่า “คุณแม่แอบไปจีบบอกว่ามินนี่ไม่รู้ก็เฝ้า ถ้ามินนี่อัปเดตทุกนาที คุณแม่ก็อัปเดตทุกวินาที!” (หน้า 25) เมื่อถูกโจมตีผ่านสื่อสังคมออนไลน์ มินนี่จะไล่อ่านข้อความจาก “พันทิป ทวิตเตอร์ เฟซบุ๊ก และตามเว็บบอร์ดอื่นๆ อีกมากมาย” (หน้า 53) มินนี่บอกใครต่อใครว่าตนมีเพื่อนสนิทเกือบสี่แสนคนเพราะ “นับจำนวนคนฟอลโลว์ทุกโซเชียลมีเดียเป็นเพื่อนของตนหมด” (หน้า 124) เพื่อนที่คบมินนี่ในโลกแห่งความเป็นจริงนั้นล้วนแต่คบเพราะต้องการ “หาผลประโยชน์จากความดังของมินนี่” (หน้า 85) ด้วยเหตุที่มินนี่ไม่มีเพื่อนแท้ สนใจแต่โทรศัพท์มือถือ และสื่อออนไลน์จึงได้ข้อสรุปว่ามินนี่เป็นโรคเสพติดสังคมออนไลน์ (Social Networking Addiction)

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับมินนี่ล้วนเกี่ยวข้องกับสื่อสังคมออนไลน์ทั้งสิ้นเริ่มตั้งแต่ภาพหลุดมินนี่ถืออุปกรณ์เสพยา คลิปหลุดหลังได้รับเลือกเป็นเยาวชนตัวอย่างสาขาการต่อต้านยาเสพติด คลิปนั้นเป็นภาพและเสียงที่มินนี่เผลอพูดกับเพื่อนว่าหากอยากได้รางวัลเหมือนตนให้ “ทำแบบฉันทสิ ถ่ายรูปที่มีนสร่างกระแส แล้วแกล้งทำภาพหลุด พอเป็นข่าวก็ออกมาขอโทษ บอกว่าไม่ตั้งใจ อย่าเอาเป็นแบบอย่าง [...] แล้วก็ไปบำเพ็ญประโยชน์ชักรวันสองวันเพื่อออกข่าว” (หน้า 106)

นอกจากนั้นมินนี่ยังถูกเพจ “แอนตี้-มินนี่” เผยแพร่เรื่องที่พ่อของตนเป็นชายรักชาย ลงเรื่องมินนี่ป่วยเป็นโรคเสพติดสังคมออนไลน์ ต่อมามินนี่ยังถูกหญิงคนรักของนักแสดงหนุ่มชื่อเคนจิแอบเผยแพร่คลิปเปลือยอีกด้วย สิ่งเหล่านี้เป็นเหตุให้มินนี่ถูกสังคมตำหนิและถูกโจมตีอย่างหนักจนเกินจะรับไหว เมื่อควบคุมอารมณ์ตัวเองไม่ได้ ตกอยู่ในภาวะเครียด ซ็อก เกร็ง มินนี่จึงแสดงออกด้วยการ “ปิดจามขามที่อยู่บนโต๊ะใกล้ตัวกระจัดกระจายไปทั่ว” (หน้า 113) บ่นพึมพำกับตัวเองซ้ำๆ ว่า “มีคนแกล้งฉัน! มันอิจฉาฉัน!” (หน้า 114) จนในที่สุดถึงกับตัดสินใจแพร่ภาพตัวเองขณะกินยาฆ่าตัวตาย แต่โชคดีมีผู้มาช่วยนำส่งโรงพยาบาลได้ทันเวลา

ในนวนิยายเรื่อง *วัยแสบสาแหกรขาด* กล่าวถึงปัญหาการถูกคุกคามทางสื่อสังคมออนไลน์ไว้เป็นข้อเตือนใจด้วยว่า “เราพยายามปกป้องเด็กๆ จากการโดนคุกคามทางสายตา คำพูด หรือการกระทำของคนตามท้องถนนเพียงไม่กี่คน แต่ไม่รู้เลยว่าพวกเค้ากำลังโดนคุกคามและโดนทำร้ายจากความเห็นของคนเป็นพัน หมื่น แสน หรือล้านคนในสังคมออนไลน์ [...] ถ้าเด็กฝังตัวกับสื่อออนไลน์และไม่มีภูมิคุ้มกัน โดนแบบนี้ไปเรื่อยๆ เด็กจะมีอาการเครียด ซึมเศร้า หมดความเชื่อมั่น สุดท้ายต้องจบลงด้วยการฆ่าตัวตาย” (หน้า 116-117)

5. ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวและอารมณ์รุนแรง

ถวยชัย หรือหวย เป็นนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มักมีเรื่องชกต่อยกับแดนไทเพื่อนร่วมชั้น อยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากซึมซับพฤติกรรมความรุนแรงของบิดา ทั้งจากที่ถูกบิดาทำร้ายร่างกาย เห็นบิดาเกรี้ยวกราด ทำร้ายมารดาและทำร้ายลูกน้อง ต่อมาเมื่อหวยถูกแดนไทข่มขู่ไม่ให้ไปโรงเรียน หวยจึงถูกพักการเรียน หวยถูกกดดันทั้งทางอารมณ์และทางร่างกายจากบิดาอย่างยาวนานจนเกิดความเครียดและความกังวลอย่างหนัก ถึงขนาดได้ยินเสียงบิดาก้องอยู่ในหัวเสมอว่า “ตั้งใจเรียนให้มากๆ ป้าส่งแกลไปเป็นนักเรียน ไม่ใช่ส่งไปเป็นนักเลง เห็นข่าวหรือเปล่า ไอ้พวกที่มันชกต่อย ตีรันฟันแทงกัน อย่าทำแบบนั้นนะ ไม่งั้นป้าจะเอาให้หนักกว่าที่โดนมาอีก” (หน้า 91)

เมื่อถูกพักการเรียนหวยรู้สึกว้าวุ่น “เหมือนอยู่ตัวคนเดียวบนโลก เขาเหงาแต่ก็ต้องเก็บอารมณ์เอาไว้ อีกแง่หนึ่งเขาก็รู้สึกกลัวอย่างมาก กลัวว่าตัวเองจะต้องออกจากโรงเรียน กลัวว่าพ่อเขาจะรู้เรื่องนี้เข้า” (หน้า 81) ต่อมาเมื่อพ่อรู้ว่าหวยถูกพักการเรียนก็เข้ามาทำร้ายหวยถึงในโรงเรียน หวยกลายเป็นเด็กเก็บกดมากขึ้น สิ่งที่ทำให้หวยเกิดความคับข้องใจมากที่สุดแสดงออกผ่านถ้อยคำพร่ำเพรื่อที่เขาบอกครูทรายทิพย์ที่ว่า “ผมไม่อยากให้แม่เป็นห่วง ไม่อยากให้แม่...เจ็บเพราะผมอีกแล้ว [...] แล้วผมก็อยากให้พ่อภูมิใจ ผมอยากให้แม่สบายใจและไม่อยากทำให้พ่อโกรธ ไม่อยากทำให้แม่เจ็บ” (หน้า 191)

กล่าวได้ว่าปัญหาของเด็กและเยาวชนทั้งห้าลักษณะนั้นล้วนเกิดขึ้นโดยมีสาเหตุจากความไม่สมบูรณ์ของครอบครัว พ่อแม่และคนใกล้ชิดไม่เป็นแบบอย่างที่ดี การขาดความเอาใจใส่ในการอบรมเลี้ยงดู ตลอดจนการขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา สอดคล้องกับคำกล่าวของทรายทิพย์ที่ว่า “ความต้องการพื้นฐานของคนเรา คือความรัก ความสนใจ โดยเฉพาะจากคนที่เรารัก สำหรับเด็กๆ รักแรกคือพ่อแม่ เมื่อเค้าไม่ได้รับความรักก็เหมือนคนอกหัก [...] และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมบิดเบี้ยวเพราะต้องการเรียกร้องให้คนสนใจ ถ้าเราให้ความสนใจกับเค้า ปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิด ... ก็คงไม่เกิดขึ้น” (หน้า 40)

ประเด็นสำคัญที่นวนิยายเรื่อง *วัยแสบสาแหรกขาด* พยายามนำเสนออีกคือเมื่อปัญหาเกิดขึ้นแล้ว สิ่งที่ต้องทำเป็นอันดับแรกคือพยายามเข้าใจสาเหตุของปัญหาเพื่อจะได้แก้ปัญหาได้ถูกจุด แต่การรับรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหานั้นก็เป็นเรื่องยาก และมีขั้นตอนสลับซับซ้อน อีกทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นมิได้มีเพียงปัญหาของเด็กและเยาวชนเท่านั้น แต่ยังมีปัญหาของพ่อแม่ซึ่งเป็นผู้ปกครองด้วย ด้วยเหตุนี้การแก้ปัญหาจึงมิใช่มุ่งแก้ที่เด็กและเยาวชนเท่านั้น แต่ต้องช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการแสดงออก รวมทั้งสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างเด็ก พ่อแม่ และครูด้วย ดังคำกล่าวของชวนากรรองผู้อำนวยการโรงเรียนเปี่ยมคุณศึกษาที่ว่าโรงเรียนไม่ควรสอนเพียงวิชาการ แต่ควรสอนให้เด็ก “รู้จักชีวิตและใช้ชีวิตให้เป็น” (หน้า 28) คำกล่าวนั้นสะท้อนให้เห็นบทบาทหน้าที่ของสถาบันการศึกษา กับสถาบันครอบครัวได้เป็นอย่างดีว่าต้องร่วมมือกันช่วยเหลือเด็กและเยาวชนให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมต่อไปได้โดยไม่สร้างปัญหา

ในการแก้ไขปัญหาแต่ละเรื่องจำเป็นต้องใช้วิธีการแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสาเหตุของปัญหา ปัจจัยแวดล้อม รวมทั้งการเลือกวิธีการที่เหมาะสมที่สุด จากการวิเคราะห์ทฤษฎีเรื่อง *วัยแสบสาแทรกขาด* พบว่าในการแก้ไขปัญหาแต่ละเรื่อง ทฤษฎีนี้มีกระบวนการและขั้นตอนในการจัดการรวม 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. เตรียมความพร้อม 2. หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา 3. ประเมินปัญหาและเลือกแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสม 4. สรุปผลการแก้ไข และ 5. ติดตามผล

ขั้นตอนเตรียมความพร้อมนับเป็นขั้นแรกสุดของกระบวนการแก้ไขปัญหา ทฤษฎีนี้เป็นนักจิตวิทยาในโครงการ “ผูกสาแทรก” ของโรงเรียนเปี่ยมคุณศึกษา เป็นผู้ที่มีความสำคัญถึงขั้นตอนนี้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากการจัดเตรียมความพร้อมของสถานที่ให้คำปรึกษาดังที่ทฤษฎีกล่าวไว้ว่า “จำเป็นต้องมีห้องส่วนตัว เพราะมันจะช่วยให้เด็กๆ สะดวกใจและรู้สึกปลอดภัยมากขึ้นเมื่อมารับการปรึกษาปัญหาต่างๆ” (หน้า 42-43) นอกจากนี้ยังจัดเตรียมสิ่งของเครื่องใช้สำหรับการแก้ไขปัญหาไว้ในห้องด้วย เช่น ลังอุปกรณ์ ของเล่น และขนมต่างๆ เพื่อให้เหมาะกับผู้ที่มารับคำปรึกษาแต่ละคน

ส่วนขั้นตอนต่อมาคือการหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหานั้น ทฤษฎีเลือกใช้วิธีการ 2 ลักษณะ คือ การสัมภาษณ์และการสังเกตพฤติกรรม ในการสัมภาษณ์มีทั้งที่เป็นการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนผู้ร่วมโครงการโดยตรง และสัมภาษณ์บุคคลใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายนั้น ได้แก่ พ่อ แม่ และเพื่อน ส่วนในการสังเกตพฤติกรรมนั้นนอกจากการสังเกตในระหว่างการพูดคุยให้คำปรึกษาแล้ว ยังต้องสังเกตการวางตัว การแสดงออกของกลุ่มเป้าหมายเมื่อเผชิญสถานการณ์ที่เป็นปัญหาของตนอยู่เป็นระยะๆ จากนั้นจึงจดบันทึกไว้เพื่อเป็นข้อมูลด้วย ดังเช่นการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของ *โซกุน* ดังนี้

แฟ้มข้อมูล: *โซกุน*

บอส ต้นไม้ และมัน เด็กสามคนนี้เป็นเพื่อนและผู้ชื่นชมในตัว *โซกุน* เป็นอย่างมาก บอสบอกว่า *โซกุน* ทั้งเก่งทั้งขยัน วันหยุดก็ไปเรียนพิเศษหลายอย่าง กังฟู เปียโน กีตาร์ มวยไทย แต่น้องมันกลับแย้งมาว่าไม่เห็นเหมือนกับสิ่งที่ *โซกุน* เล่าให้ตัวเองฟังเลย *โซกุน* เล่าให้มันฟังว่า เสาร์อาทิตย์ต้องบินไปหาพ่อที่เปิดร้านอาหารอยู่ประเทศญี่ปุ่น เป็นร้านที่ขายดีมาถึงขนาดคนแต่งโคนันมากินที่ร้านบ่อยๆ เลย

คำพูดของทั้งสองขัดกับสิ่งที่ต้นไม้ได้ยินมาเช่นกัน *โซกุน* บอกกับต้นไม้ว่า พ่อของเขาเป็นนักบินอวกาศ กำลังจะได้บินไปดวงจันทร์ แถมคุณปู่ของ *โซกุน* ก็ขายเครื่องบินด้วย

สุดท้ายเด็กๆ ต่างโต้เถียงกัน เพราะเชื่อว่าสิ่งที่ตนได้ยินมาเป็นเรื่องจริง

(หน้า 133)

จากนั้นเป็นขั้นตอนการประเมินปัญหาและเลือกแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสม ทั้งนี้ในกรณีของ *โซกุน* ทฤษฎีพบว่าปัญหาที่แท้จริงอยู่ที่พ่อแม่ดังกล่าวที่ว่า “*กรณีของโซกุนต่างจากเด็กคนอื่น กรณีอื่นเด็กอาจจะต่อต้านสังคมหรือคนรอบข้าง แต่โซกุนต่อต้านพ่อแม่ เพราะพ่อแม่ต่อต้านกันเอง โซกุนเลยสับสนไม่รู้จะต้องทำอย่างไรดี*” (หน้า 358) ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงต้องทำความเข้าใจและช่วยแก้ปัญหาให้พ่อแม่ของ *โซกุน* ควบคู่กันไปด้วย

สำหรับการแก้ไขปัญหของโซกุนั้น ทฤษฎีที่แนะนำให้ภูทองจดบันทึกพฤติกรรมการโกหกของโซกุนอย่างละเอียดทั้งสีหน้าและแววตาขณะโกหก เหตุการณ์ทั้งก่อนและหลังการโกหกเพื่อหาสาเหตุแท้จริงที่ทำให้โซกุนโกหก ส่วนปัญหาของพ่อแม่โซกุนนั้น ทฤษฎีเลือกใช้วิธีการทำครอบครัวบำบัด (family therapy) โดยการให้คำปรึกษาชีวิตคู่ (couple counselling) เริ่มจากชี้ให้พ่อแม่ตระหนักถึงเป้าหมายเดียวกันคือการช่วยโซกุนให้เลิกพฤติกรรมการโกหก และให้ทั้งคู่ “ยอมรับความจริงและเห็นปัญหาของตัวเองว่านิสัยไม่ดีในตัวเราคืออะไร เมื่อเราเห็นข้อเสียในตัวเอง เราจะแก้ไข เมื่อเราเห็นข้อเสียของคนที่เป็นคู่ชีวิต เราจะเข้าใจและยอมรับ” (หน้า 358) จากนั้นจึงให้แต่ละฝ่ายพูดถึงข้อเสียของตัวเองและข้อเสียของฝ่ายตรงข้ามเพื่อ “ฝึกจนเข้าหากัน” (หน้า 362) ในระยะแรกนั้นทั้งคู่ต่างก็ทะเลาะกันจนเกือบจะเสีงาน

ต่อมาเมื่อนัดหมายให้ทั้งคู่มาพบกันอีกครั้งจึงให้พูดถึงข้อดีของฝ่ายตรงข้ามบ้าง เริ่มแรกดูจุดที่ยังมองไม่เห็นข้อดีของภูทองเลย แต่ภูทองกลับเห็นข้อดีของจุดสุดท้าย ดังที่เขาบอกว่า “ถ้าตัดเรื่องความใจ้ออกไป คำนี้ก็ถือว่าเป็นแม่ที่ดีมากคนหนึ่ง ถ้าเทียบกับผมแล้ว ผมเป็นพ่อที่แย่มาก ลูกได้เรียนโรงเรียนดีๆ ได้กินอาหารดีๆ ได้ทำกิจกรรมหลายอย่างที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเค้า โซกุนมีกิริยามารยาทดีก็เพราะเค้าเป็นคนดูแล ความเนียบของเค้าก็มีข้อดีเหมือนกันนะผมว่า [...] เวลาผมพาลูกไปบ้านเพื่อน เพื่อนผมชมโซกุนตลอดเลย ถ้าผมเลี้ยงเองคงไม่ได้แบบนี้ เค้าเป็นแม่ที่ดีจริงๆ” (หน้า 395-396) คำพูดนี้เองทำให้จุดสุดท้ายมีใจอ่อนโยนลงและพร้อมจะรับฟังภูทองอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน ส่วนโซกุนเองซึ่งแอบฟังอยู่ด้วยความกังวลนั้นเริ่มโล่งใจและรู้ดีว่าการแอบฟังนั้นเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี ในตอนนั้นมีบทบรรยายว่า “เมื่อออกมาด้านนอกแล้ว เป็นครั้งแรกที่โซกุนรับรู้ได้อย่างชัดเจน... เด็กชายรับรู้ถึงหัวใจ ความห่วงใย และความอบอุ่นที่มีอยู่จริง” (หน้า 396) จากนั้นเมื่อภูทองกับจุดสุดท้ายปรับความเข้าใจกันได้และแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าความเป็นครอบครัวกลับคืนมาอีกครั้ง โซกุนจึงค่อยๆ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีมากขึ้นเป็นลำดับ และทฤษฎีก็ติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหอยู่เป็นระยะจนกระทั่งปัญหาทั้งปวงคล่องไปได้

วัยแสบสาแหรกขาด: นวนิยายสะท้อนปัญหาและชี้นำสังคม

โดยทั่วไปวรรณกรรมมีพันธกิจหลักคือทำให้ความบันเทิง แต่งานเขียนที่มีคุณภาพควรให้สารประโยชน์ควบคู่กันไปด้วย ด้วยเหตุนี้นวนิยายบางเรื่องจึงเสนอปัญหา แสดงภาพสะท้อนสังคม และอาจจะช่วยชี้แนะหรือชี้นำสังคมด้วย เนื้อหาในนวนิยายเรื่อง **วัยแสบสาแหรกขาด** เกี่ยวข้องกับปัญหาครอบครัวรวมทั้งปัญหาของเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นเรื่องร่วมสมัยระหว่างผู้ประพันธ์กับผู้อ่าน จริงอยู่แม้เรื่องที่น่าเสนอจะเกิดขึ้นเป็นปกติในสังคมปัจจุบัน แต่สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวนั้นบางครั้งผู้คนก็อาจมองข้าม ขาดความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องแก้ไข บางเรื่องคนทั่วไปอาจมองว่าเป็นเรื่องของคนอื่น ไม่เกี่ยวข้องกับตน ทั้งที่จริงแล้วเรื่องของคนอื่นหรือครอบครัวอื่นนั้นก็อาจส่งผลกระทบต่อเราได้เช่นกัน

นวนิยายเรื่อง **วัยแสบสาแหรกขาด** ไม่เพียงแต่ฉายภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนอย่างรอบด้านเท่านั้น แต่ยังเสนอทางออกและวิธีแก้ไขปัญหเหล่านั้นไว้ด้วย ดังเช่นปัญหาหลัก 5 ประการที่น่าเสนอในนวนิยายเรื่องนี้ คือ การลักขโมย การพุดต การทำร้ายร่างกายตัวเอง การเสพติดสื่อสังคมออนไลน์ และพฤติกรรมก้าวร้าวและอารมณ์รุนแรง ปัญหาเหล่านี้ล้วนถอดแบบมาจากเหตุการณ์ที่อาจพบเห็นได้ทั่วไปในสังคมไทยปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมเมือง จากเนื้อเรื่องจะเห็นได้ว่า นวนิยายเรื่องนี้มิได้นำเสนอเพียง

ว่าเด็กและเยาวชนไทยมีปัญหาใดบ้างเท่านั้น แต่ยังมีให้เห็นความสำคัญและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย อันได้แก่ สมาชิกในสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ในการนำเสนอปัญหา นอกจากจะชี้ให้เห็นสาเหตุของปัญหาและปัจจัยแวดล้อมแล้ว ยังชี้แนะแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาและตรงประเด็นอีกด้วย ส่วนในการแก้ไขปัญหาจะเห็นได้ชัดว่าผู้ประพันธ์สร้างเรื่องได้อย่างสมจริง มีการกำหนดประเด็นปัญหา ถ่ายทอดพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นอย่างเป็นขั้นเป็นตอนชัดเจน รวมทั้งมีกระบวนการจัดการปัญหาอย่างเป็นระบบด้วย ดังนี้

เรื่องการลักขโมยของปิ๊กปิ๊กมีสาเหตุมาจากพ่อแม่ขาดการดูแลเอาใจใส่ เมื่อต้องอยู่ในความดูแลของพี่เลี้ยงชื่อดอกแค ปิ๊กปิ๊กจึงเลียนแบบพฤติกรรมการลักขโมยเพราะต้องการเป็นที่ยอมรับของพี่เลี้ยง การแก้ปัญหาคือพ่อแม่ต้องทำให้ลูกกลับมายอมรับตนในฐานะเป็นผู้ปกครองอีกครั้งและต้องใส่ใจลูกอย่างที่ควรจะเป็น ต้องชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมการลักขโมยนั้นไม่ใช่สิ่งดี และที่สำคัญต้องขอความร่วมมือจากดอกแคผู้ที่เป็นปิ๊กปิ๊กไว้ใจ เชื่อใจ และเชื่อฟัง ให้ช่วยอธิบายด้วยการลักขโมยนั้นสุดท้ายต้องจบลงด้วยการต้องโทษจำคุกเหมือนที่ดอกแคได้รับ

ส่วนการพูดปดของโซกุนั้นมีสาเหตุมาจากการต่อต้านความเจ้าระเบียบของแม่ด้วยการเลียนแบบพฤติกรรมโกหกเพื่อเอาตัวรอดของพ่อ การแก้ปัญหาต้องให้พ่อกับแม่ปรับความเข้าใจกัน ยอมรับพฤติกรรมซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสียของกันและกันให้ได้ จากนั้นจึงค่อยๆ แสดงให้โซกุนเห็นว่าโกหกเป็นพฤติกรรมที่จะส่งผลเสียต่อไปอย่างไรได้บ้าง

การทำร้ายร่างกายตัวเองของตังเมมีสาเหตุมาจากการถูกกดดันจากครอบครัว เนื่องจากตังเมเป็นลูกภรรยาที่อายุน้อย ลูกครอบครัวของภรรยาหลงดูแคลน พ่อไม่สนใจ ส่วนแม่ก็มีปมในใจจนเลยลูก ไม่สามารถเป็นที่พึ่งของลูกได้ วิธีการแก้ปัญหานี้ก็คือการเยียวยาจิตใจของแม่และลูกไปพร้อมกัน

การเสพติดสื่อสังคมออนไลน์ของมินนี่มีสาเหตุมาจากการขาดส่งเสริมให้มีพฤติกรรมหลงตัว ต้องการเป็นคนทีโดเด่นที่สุด นำไปสู่การถูกกลั่นแกล้งรังแกจากผู้ถือฉายาผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ปัญหาหนักหน่วงมากจนมินนี่เลือกความตายเป็นทางออก การแก้ไขก็คือให้พ่อและแม่เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ ด้วยการกลับไปใช้ชีวิตเป็นครอบครัวอีกครั้งในพื้นที่ห่างไกลจากสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้มินนี่มีโอกาสได้สัมผัสโลกแห่งความเป็นจริง สัมผัสธรรมชาติรอบกาย และสัมผัสความรักของครอบครัวอีกครั้ง

พฤติกรรมก้าวร้าวและอารมณ์รุนแรงของหวายมีสาเหตุมาจากการรับรู้ความรุนแรงที่บิดากระทำต่อมารดา ต่อลูกน้อง และต่อตัวหวายเองด้วย หวายจึงแสดงอารมณ์รุนแรงในลักษณะเดียวกับบิดา แนวทางในการแก้ไขคือฝึกให้มีสติและมีสมาธิกับทุกการกระทำ และให้ใช้พลังอย่างสร้างสรรค์ด้วยการเล่นกีฬา เป็นต้น

สิ่งที่สะท้อนผ่านนวนิยายเรื่อง **วัยแสบสาแหรกขาด** อย่างชัดเจนคือภาพชีวิตครอบครัวในสังคมเมือง ซึ่งเป็นครอบครัวเดี่ยว (nuclear family) มีสมาชิกคือสามี ภรรยา และลูก เมื่อเกิดปัญหาภายในครอบครัวจึงไม่มีญาติผู้ใหญ่ช่วยชี้แนะ ให้คำปรึกษา หรือช่วยไกล่เกลี่ยประนีประนอม ประกอบกับสามีและภรรยาต่างถือว่าตนเท่าเทียมกับอีกฝ่ายและยึดความคิดความรู้สึกของตัวเองเป็นใหญ่ ปัญหาจึงเกิดขึ้นและยากที่จะประสานกันได้ ผลกระทบที่ตามมาจึงตกอยู่กับลูกซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ท่ามกลางความขัดแย้งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

นอกจากนั้นนวนิยายเรื่องนี้ยังช่วยให้เข้าใจแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจนว่าผู้ที่จะช่วยเยียวยาบาดแผลในใจของเด็กและเยาวชนได้จะต้อง “ทำหน้าที่รับฟังปัญหา ให้ความสนใจ ทำให้รู้ว่าพวกเขาคุ้มค่า โดดเดี่ยว ขั้นตอนการทำงานเริ่มจากประเมินพฤติกรรมดูว่าเด็กที่อยู่มีปัญหาด้านใด จากนั้นเป็นการปรับพฤติกรรมและทำความเข้าใจกับครอบครัว” (หน้า 52) ทั้งยังต้องจริงจังและตั้งใจอย่างทรายทิพย์ แม้เมื่อเริ่มแรกที่เข้ามารับเป็นที่ปรึกษาด้านจิตวิทยาที่โรงเรียนเปี่ยมคุณศึกษา ทรายทิพย์จะมีเป้าหมาย 2 ประการ คือ “เก็บข้อมูลทำที่ลิสให้จบ และอยู่ช่วยเด็กๆ ในโครงการไม่ให้โดนไล่ออก” (หน้า 43) แต่เมื่อได้ลงมือทำงานแล้ว ทรายทิพย์กลับให้ความสำคัญแก่การแก้ไขปัญหาของเด็กมากกว่าการทำวิทยานิพนธ์ของตน

ในนวนิยายเรื่องนี้ ภาพความเป็นครูซึ่งเห็นความสำคัญของศิษย์มากกว่าเรื่องส่วนตัวปรากฏอย่างเด่นชัดอยู่หลายตอน ในขณะที่ฉายภาพความเสียสละ ความเอาใจจริงเอาใจ และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของครูแล้ว ก็ยังกระตุ้นเตือนให้ผู้อ่านนวนิยายเห็นความสำคัญของสถานภาพและบทบาทของครูที่มีต่อศิษย์ด้วยว่ามีหน้าที่เพียงผู้สอนวิชาความรู้ทางวิชาการเท่านั้น หากแต่ต้องสอนวิชาการใช้ชีวิตด้วย

นอกจากนั้นยังชี้ให้เห็นว่าการทำงานใดๆ ก็ตามย่อมมีอุปสรรคทั้งสิ้น การดำเนินการโครงการ “ผูกสาแทรก” มิใช่เรื่องง่าย บุคลากรที่ทำงานด้านจิตวิทยาต้องเผชิญอุปสรรคสำคัญคือความเข้าใจผิดของครู ผู้ปกครอง นักเรียน และคนทั่วไป ดังที่นวนิยายเรื่องนี้เน้นย้ำอยู่หลายครั้งถึงความเข้าใจผิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนักจิตวิทยา ตัวอย่างเช่น “นักจิตวิทยาเนี่ยนะ นักเรียนเราไม่ได้บ้านะครับ!” (หน้า 29) “แค่ได้ยินคำว่า ‘นักจิตวิทยา’ คนก็เห่นแล้ว ไม่มีใครอยากให้คนอื่นเข้าใจว่าตัวเองเป็นบ้า!” (หน้า 35) “มินนี่ไม่ได้บ้า! จะให้ไปคุยกับนักจิตวิทยาทำไม” (หน้า 60) “เสียใจด้วยนะคะที่มินนี่ไม่ใช่ ‘เด็กมีปัญหา’ และคงไม่ได้เข้ารับคำปรึกษาจากครู แต่ไม่ต้องห่วงค่ะ โรงเรียนนี้มีเด็กเพียบๆ อิกเยอะ ครูคงหาคนไข้คนใหม่ได้ไม่ยาก” (หน้า 87)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าหลายคนยังเข้าใจบทบาทหน้าที่ของนักจิตวิทยาคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง การนำเสนอประเด็นเรื่องบทบาทของนักจิตวิทยาไว้นั้น ส่วนหนึ่งน่าจะเป็นเพราะต้องการแก้ไขปัญหาความเข้าใจผิดของคนในสังคมและต้องการชี้ให้เห็นว่า “น้อยคนนักที่จะให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาของเด็กๆ ในเชิงจิตวิทยา” (หน้า 198) และ “เด็กที่พ่อแม่แยกทางกันควรมีคนทำให้เค้าเข้าใจในการเปลี่ยนแปลง จริงๆ แล้วคนที่ควรทำคือพ่อแม่ แต่ถ้าพ่อแม่บางคนยังไม่เข้าใจปัญหา เรายังคงจะให้ผู้เชี่ยวชาญมาช่วย” (หน้า 199) ด้วยเหตุนี้จึงมีคำชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับนักจิตวิทยาไว้หลายตอนอีกเช่นกัน ตัวอย่างเช่น “นักจิตวิทยาไม่ได้มีไว้รักษาคนบ้านะคะ เค้ามีไว้ทำให้คนเข้าใจตัวเองมากขึ้น” (หน้า 30)

นวนิยายเรื่อง **วัยแสบสาแทรก** ขาดพยายามเชื่อมโยงให้เห็นว่าปัญหาของเด็กและเยาวชนอันมีที่มาจากปัญหาครอบครัวนั้นมีปัญหาเฉพาะครอบครัว แต่เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป ด้วย การแก้ไขปัญหาจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งยังกล่าวเตือนเป็นทำนองชี้แนะไว้ด้วยว่าถ้าผู้ใหญ่หนีปัญหา “เด็กๆ คงไม่รู้จะคุยกับใคร สุดท้ายปัญหาที่สะสมก็แสดงออกมาทางพฤติกรรม จนทำให้ตัวเองและสังคมเดือดร้อนได้” (หน้า 29) และในระหว่างที่เด็กและเยาวชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น คนรอบข้างเองก็ต้องปรับพฤติกรรมไปพร้อมกันด้วย การเยียวยารักษาบาดแผลในใจของเด็กและเยาวชนย่อมช่วยแก้ไขให้ปัญหาเหล่านั้นทุเลาเบาบางลงได้

สรุป

จากการวิเคราะห์นวนิยายเรื่อง **วัยแสบสาแหรกขาด** ที่นำเสนอมาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่าสิ่งที่ปรากฏอยู่อย่างเด่นชัดในนวนิยายก็คือการชี้ให้เห็นว่าครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนให้เติบโตตามความคาดหวังของสังคม เมื่อครอบครัวมีปัญหาหยาบกร้านก่อให้เกิดปัญหาอื่นตามมา และทำให้สมาชิกในครอบครัวห่างเหินกัน นำไปสู่ความแตกแยกร้างร้างอันน่าเศร้าว่า “บ้านแตกสาแหรกขาด” ได้ อันที่จริงครอบครัวที่สมบูรณ์ไม่จำเป็นต้องมีพ่อ แม่ ลูก อยู่พร้อมหน้า แต่ความสมบูรณ์ที่ว่่านั้นคือการที่สมาชิกในครอบครัวให้ความรัก ความอบอุ่น และความเอาใจใส่เอื้ออาทรแก่กัน เมื่อเกิดปัญหาที่ร่วมใจกันช่วยแก้ไขให้กำลังใจ ให้อภัย และมีส่วนร่วมรับผิดชอบด้วย ครั้งหนึ่ง เจตนา นาควิชระ เคยกล่าวว่่านักประพันธ์ที่ดีย่อมถ่ายทอดลักษณะและความหมายที่แท้จริงของสังคมออกมาได้ งานประพันธ์จึงมิใช่แต่เพียงเรื่องบันเทิงเริงรมย์ หากแต่เป็น “สิ่งที่จะกระตุ้นปัญญาความนึกคิดให้แก่ผู้อ่าน” (เจตนา นาควิชระ, 2514: 15) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดดังกล่าว นวนิยายเรื่อง **วัยแสบสาแหรกขาด** ก็น่าจะอยู่ในข่ายงานประพันธ์ที่ช่วย “กระตุ้นปัญญาความนึกคิดให้แก่ผู้อ่าน” ได้ด้วยเช่นกัน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สกว. นิลขสิทธิ์

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กิตติชัย พินโน. (2560). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร. (เอกสารอัดสำเนา)
- เจตนา นาควัชระ. (2514). “วรรณคดีวิจารณ์และการศึกษาวรรณคดี.” ใน *วรรณไวทยาการ: วรรณคดี*. 1-53. กรุงเทพฯ: โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย. (ชุมนุมบทความทางวิชาการถวายพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปกพงศ์ประพันธ์ ในโอกาสที่ พระชนม์ครบ 80 พรรษา บริบูรณ์ 25 สิงหาคม 2514)
- ณัฐยา ศิรกรวิไล. (2559). *วัยแสบสาแหรกขาด*. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- ยุรฉัตร บุญสนิท. (2554). “วรรณกรรมกับสังคมเมือง” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาวรรณคดีไทย หน่วยที่ 8-15*. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2544). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมชาติ.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์